ԱՐԱՐԱՏ, 28 Յունվար, 1899
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ

Ինչպես հայտնի է մեր ընթերցողներին, Ռուսաստանի հայ գրականության և հասարակական կյանքի ամենաակնառու գործիչներից մեկը՝ Գևորգ Ալիշանը, վախճանվեց անցյալ տարվա դեկտեմբերի 16-ին։ Նրա մահվան լուրը ցնցեց ամբողջ հայ հասարակությունը։ Ալիշանի անունը հայտնի է ոչ միայն հայ ընթերցողներին, այլև եվրոպական գիտական աշխարհին։ Նրա գրչին են պատկանում բազմաթիվ գրքեր և հոդվածներ, որոնք նվիրված են հայ պատմության, հնագիտության, աշխարհագրության և գրականության հարցերին։ Ալիշանի մահը մեծ կորուստ է հայ մշակույթի համար։

Ալիշանի կյանքի և գործունեության մասին մենք կխոսենք առանձին հոդվածով։ Այսօր միայն հիշենք նրա մահվան առթիվ հայ մամուլում հրատարակված մի քանի հոդվածներ։

«Մշակ»-ը գրում է. «Ալիշանի մահով հայ գրականությունը կորցրեց իր ամենահին և ամենահարգված ներկայացուցիչներից մեկին։ Նա ծնվել է 1820 թվականին, Վենետիկում, և իր կյանքի ամբողջ երկար ժամանակամիջոցում նա անխոնջ աշխատել է հայ գրականության և հայ ժողովրդի պատմության ասպարեզում։ Նրա գրչին են պատկանում մեծ թվով աշխատություններ, որոնք մեծ մասամբ տպագրված են եղել Վենետիկի Մխիթարյան միաբանության հրատարակություններում։ Ալիշանի գործերից ամենակարևորները նվիրված են Հայաստանի հնագիտության, աշխարհագրության և պատմության հարցերին։ Նրա «Հայապատում» գիրքը, որ տպագրվել է 1901 թվականին, ներկայացնում է հայ պատմության ամենահին շրջանը՝ մինչև Ք. ծ. 4-րդ դարը։ Ալիշանի մյուս կարևոր աշխատությունները նվիրված են Հայաստանի տեղագրությանը և հնագիտությանը։ Նա հրատարակել է նաև հայ հին հեղինակների երկերը, ինչպես՝ Մովսես Խորենացու, Ագաթանգեղոսի, Փավստոս Բուզանդի և ուրիշների։ Ալիշանի գործերը մեծ նշանակություն ունեն հայ գիտության համար։ Նրանք հայ գիտնականներին ցույց են տալիս ճանապարհը, որով պետք է գնալ հայ հնագիտության և պատմության ուսումնասիրության մեջ։ Ալիշանի մահով հայ գրականությունը կորցրեց իր ամենահին և ամենահարգված ներկայացուցիչներից մեկին։ Նա ծնվել է 1820 թվականին, Վենետիկում, և իր կյանքի ամբողջ երկար ժամանակամիջոցում նա անխոնջ աշխատել է հայ գրականության և հայ ժողովրդի պատմության ասպարեզում։ Նրա գրչին են պատկանում մեծ թվով աշխատություններ, որոնք մեծ մասամբ տպագրված են եղել Վենետիկի Մխիթարյան միաբանության հրատարակություններում։ Ալիշանի գործերից ամենակարևորները նվիրված են Հայաստանի հնագիտության, աշխարհագրության և պատմության հարցերին։ Նրա «Հայապատում» գիրքը, որ տպագրվել է 1901 թվականին, ներկայացնում է հայ պատմության ամենահին շրջանը՝ մինչև Ք. ծ. 4-րդ դարը։ Ալիշանի մյուս կարևոր աշխատությունները նվիրված են Հայաստանի տեղագրությանը և հնագիտությանը։ Նա հրատարակել է նաև հայ հին հեղինակների երկերը, ինչպես՝ Մովսես Խորենացու, Ագաթանգեղոսի, Փավստոս Բուզանդի և ուրիշների։ Ալիշանի գործերը մեծ նշանակություն ունեն հայ գիտության համար։ Նրանք հայ գիտնականներին ցույց են տալիս ճանապարհը, որով պետք է գնալ հայ հնագիտության և պատմության ուսումնասիրության մեջ։

* * *

«Արարատ»-ը գրում է. «Ալիշանի մահով հայ գրականությունը կորցրեց իր ամենահին և ամենահարգված ներկայացուցիչներից մեկին։ Նա ծնվել է 1820 թվականին, Վենետիկում, և իր կյանքի ամբողջ երկար ժամանակամիջոցում նա անխոնջ աշխատել է հայ գրականության և հայ ժողովրդի պատմության ասպարեզում։ Նրա գրչին են պատկանում մեծ թվով աշխատություններ, որոնք մեծ մասամբ տպագրված են եղել Վենետիկի Մխիթարյան միաբանության հրատարակություններում։ Ալիշանի գործերից ամենակարևորները նվիրված են Հայաստանի հնագիտության, աշխարհագրության և պատմության հարցերին։ Նրա «Հայապատում» գիրքը, որ տպագրվել է 1901 թվականին, ներկայացնում է հայ պատմության ամենահին շրջանը՝ մինչև Ք. ծ. 4-րդ դարը։ Ալիշանի մյուս կարևոր աշխատությունները նվիրված են Հայաստանի տեղագրությանը և հնագիտությանը։ Նա հրատարակել է նաև հայ հին հեղինակների երկերը, ինչպես՝ Մովսես Խորենացու, Ագաթանգեղոսի, Փավստոս Բուզանդի և ուրիշների։ Ալիշանի գործերը մեծ նշանակություն ունեն հայ գիտության համար։ Նրանք հայ գիտնականներին ցույց են տալիս ճանապարհը, որով պետք է գնալ հայ հնագիտության և պատմության ուսումնասիրության մեջ։

* * *

«Մշակ»-ը գրում է. «Ալիշանի մահով հայ գրականությունը կորցրեց իր ամենահին և ամենահարգված ներկայացուցիչներից մեկին։ Նա ծնվել է 1820 թվականին, Վենետիկում, և իր կյանքի ամբողջ երկար ժամանակամիջոցում նա անխոնջ աշխատել է հայ գրականության և հայ ժողովրդի պատմության ասպարեզում։ Նրա գրչին են պատկանում մեծ թվով աշխատություններ, որոնք մեծ մասամբ տպագրված են եղել Վենետիկի Մխիթարյան միաբանության հրատարակություններում։ Ալիշանի գործերից ամենակարևորները նվիրված են Հայաստանի հնագիտության, աշխարհագրության և պատմության հարցերին։ Նրա «Հայապատում» գիրքը, որ տպագրվել է 1901 թվականին, ներկայացնում է հայ պատմության ամենահին շրջանը՝ մինչև Ք. ծ. 4-րդ դարը։ Ալիշանի մյուս կարևոր աշխատությունները նվիրված են Հայաստանի տեղագրությանը և հնագիտությանը։ Նա հրատարակել է նաև հայ հին հեղինակների երկերը, ինչպես՝ Մովսես Խորենացու, Ագաթանգեղոսի, Փավստոս Բուզանդի և ուրիշների։ Ալիշանի գործերը մեծ նշանակություն ունեն հայ գիտության համար։ Նրանք հայ գիտնականներին ցույց են տալիս ճանապարհը, որով պետք է գնալ հայ հնագիտության և պատմության ուսումնասիրության մեջ։

* * *

«Արարատ»-ը գրում է. «Ալիշանի մահով հայ գրականությունը կորցրեց իր ամենահին և ամենահարգված ներկայացուցիչներից մեկին։ Նա ծնվել է 1820 թվականին, Վենետիկում, և իր կյանքի ամբողջ երկար ժամանակամիջոցում նա անխոնջ աշխատել է հայ գրականության և հայ ժողովրդի պատմության ասպարեզում։ Նրա գրչին են պատկանում մեծ թվով աշխատություններ, որոնք մեծ մասամբ տպագրված են եղել Վենետիկի Մխիթարյան միաբանության հրատարակություններում։ Ալիշանի գործերից ամենակարևորները նվիրված են Հայաստանի հնագիտության, աշխարհագրության և պատմության հարցերին։ Նրա «Հայապատում» գիրքը, որ տպագրվել է 1901 թվականին, ներկայացնում է հայ պատմության ամենահին շրջանը՝ մինչև Ք. ծ. 4-րդ դարը։ Ալիշանի մյուս կարևոր աշխատությունները նվիրված են Հայաստանի տեղագրությանը և հնագիտությանը։ Նա հրատարակել է նաև հայ հին հեղինակների երկերը, ինչպես՝ Մովսես Խորենացու, Ագաթանգեղոսի, Փավստոս Բուզանդի և ուրիշների։ Ալիշանի գործերը մեծ նշանակություն ունեն հայ գիտության համար։ Նրանք հայ գիտնականներին ցույց են տալիս ճանապարհը, որով պետք է գնալ հայ հնագիտության և պատմության ուսումնասիրության մեջ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ

ՏՐՏԵՍՊԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ

ՊՈՒՐՍԱ, 30 Յունվար/ 1899

Երեկ ոչ մատուցում էր, ելնելով նրանից, որ Ռուսաստանի ամբողջ հասարակությունը ներկայացնում է մեկ ընտանիք, որի անդամները ունեն միևնույն շահերը, միևնույն զգացմունքները և միևնույն նպատակները։ Այդ ընտանիքի գլուխը Ռուսաստանի կայսրն է, որի հոգսերը, ուրախությունները և վշտերը ընդհանուր են բոլոր ռուսերի համար։

* * *

Ռուսաստանի մեծ մասը կազմում են գյուղացիները։ Նրանք ապրում են հեռու քաղաքներից, ուր կենտրոնացած է կյանքի եռուզեռը, և ուր հասնում են միայն ամենաուժեղ ալիքները այն մեծ ծովի, որ կոչվում է ռուսական կյանք։ Գյուղացիները ապրում են իրենց հոգսերով, իրենց աշխատանքով, իրենց ուրախություններով և իրենց վշտերով։ Նրանք ունեն իրենց սեփական կյանքը, որը ներկայացնում է մի առանձին աշխարհ։ Այդ աշխարհում ապրում են մարդիկ, որոնք ունեն իրենց սեփական հայացքները, իրենց սեփական զգացմունքները և իրենց սեփական նպատակները։ Նրանք ունեն իրենց սեփական լեզուն, որը տարբերվում է քաղաքների լեզվից։ Նրանք ունեն իրենց սեփական երգերը, որոնք արտահայտում են նրանց հոգին։ Նրանք ունեն իրենց սեփական հեքիաթները, որոնք պատմում են նրանց մանկության տարիներին։ Նրանք ունեն իրենց սեփական սովորությունները, որոնք պահպանվում են սերնդից սերունդ։ Նրանք ունեն իրենց սեփական հավատալիքները, որոնք ծագում են հնագույն ժամանակներից։ Նրանք ունեն իրենց սեփական տոները, որոնք նշվում են մեծ շուքով։ Նրանք ունեն իրենց սեփական ուրախությունները և իրենց սեփական վշտերը։ Նրանք ունեն իրենց սեփական կյանքը, որը տարբերվում է քաղաքների կյանքից։

* * *

Գյուղացիները ապրում են հեռու քաղաքներից, ուր կենտրոնացած է կյանքի եռուզեռը, և ուր հասնում են միայն ամենաուժեղ ալիքները այն մեծ ծովի, որ կոչվում է ռուսական կյանք։ Գյուղացիները ապրում են իրենց հոգսերով, իրենց աշխատանքով, իրենց ուրախություններով և իրենց վշտերով։ Նրանք ունեն իրենց սեփական կյանքը, որը ներկայացնում է մի առանձին աշխարհ։ Այդ աշխարհում ապրում են մարդիկ, որոնք ունեն իրենց սեփական հայացքները, իրենց սեփական զգացմունքները և իրենց սեփական նպատակները։ Նրանք ունեն իրենց սեփական լեզուն, որը տարբերվում է քաղաքների լեզվից։ Նրանք ունեն իրենց սեփական երգերը, որոնք արտահայտում են նրանց հոգին։ Նրանք ունեն իրենց սեփական հեքիաթները, որոնք պատմում են նրանց մանկության տարիներին։ Նրանք ունեն իրենց սեփական սովորությունները, որոնք պահպանվում են սերնդից սերունդ։ Նրանք ունեն իրենց սեփական հավատալիքները, որոնք ծագում են հնագույն ժամանակներից։ Նրանք ունեն իրենց սեփական տոները, որոնք նշվում են մեծ շուքով։ Նրանք ունեն իրենց սեփական ուրախությունները և իրենց սեփական վշտերը։ Նրանք ունեն իրենց սեփական կյանքը, որը տարբերվում է քաղաքների կյանքից։

* * *

Գյուղացիները ապրում են հեռու քաղաքներից, ուր կենտրոնացած է կյանքի եռուզեռը, և ուր հասնում են միայն ամենաուժեղ ալիքները այն մեծ ծովի, որ կոչվում է ռուսական կյանք։ Գյուղացիները ապրում են իրենց հոգսերով, իրենց աշխատանքով, իրենց ուրախություններով և իրենց վշտերով։ Նրանք ունեն իրենց սեփական կյանքը, որը ներկայացնում է մի առանձին աշխարհ։ Այդ աշխարհում ապրում են մարդիկ, որոնք ունեն իրենց սեփական հայացքները, իրենց սեփական զգացմունքները և իրենց սեփական նպատակները։ Նրանք ունեն իրենց սեփական լեզուն, որը տարբերվում է քաղաքների լեզվից։ Նրանք ունեն իրենց սեփական երգերը, որոնք արտահայտում են նրանց հոգին։ Նրանք ունեն իրենց սեփական հեքիաթները, որոնք պատմում են նրանց մանկության տարիներին։ Նրանք ունեն իրենց սեփական սովորությունները, որոնք պահպանվում են սերնդից սերունդ։ Նրանք ունեն իրենց սեփական հավատալիքները, որոնք ծագում են հնագույն ժամանակներից։ Նրանք ունեն իրենց սեփական տոները, որոնք նշվում են մեծ շուքով։ Նրանք ունեն իրենց սեփական ուրախությունները և իրենց սեփական վշտերը։ Նրանք ունեն իրենց սեփական կյանքը, որը տարբերվում է քաղաքների կյանքից։

ԱՐԱՐԱՏ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ
ՏՊԱԳՐՎԱԾ Է ՄԽԻԹԱՐՅԱՆ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆՈՒՄ
ՎԵՆԵՏԻԿ, 1899

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՅԱՎԱՏԱՐԱՆ Ա ՓԵՏՐՎԱՐԻ 1887 Թ.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՅԱՎԱՏԱՐԱՆ Ա ՓԵՏՐՎԱՐԻ 1887 Թ.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՏՊԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՏՊԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՏՊԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՊՈՂՈՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՏՊԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՏՊԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍՆԱԿՑ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԳԱՍՊԱՐ ՏԱՐՈՆԱՑԻ

Տարօրինակ դէպքերի մասին պատմող այս հատորը ինձ ուղարկեց հեղինակը՝ Գասպար Տարոնացին, որ ինքն էլ մասնակից է եղել այդ դէպքերին։ Ես կարդացի գիրքը, եւ ինձ թւում է, որ ընթերցողները ցանկանան ծանօթանալ այդ դէպքերին։ Ուստի ես որոշեցի գրքի մասին մի քանի խօսք ասել։

Գասպար Տարոնացին ինքն է պատմում, որ ինքը ծնուել է Տարօնում, 1870 թուին։ Նա սովորել է Տարօնի գիւղական դպրոցում, ապա՝ Մուշի ուսումնարանում։ Ուսումնարանն աւարտելուց յետոյ նա ուսուցչութիւն է արել Տարօնի մի քանի գիւղերում։ Ապա նա տեղափոխուել է Կարին, որտեղ ծանօթացել է Գրիգոր Զոհրապի հետ։ Զոհրապի միջոցով նա ծանօթացել է Ռուբէն Զարդարեանի հետ։ Զարդարեանը նրան ներկայացրել է Մանուկ Աբեղեանին։ Աբեղեանի միջոցով Գասպար Տարոնացին ծանօթացել է Ստեփան Զօրեանի հետ։ Զօրեանի միջոցով նա ծանօթացել է Ալեքսանդր Ծատուրեանի հետ։ Ծատուրեանի միջոցով նա ծանօթացել է Ռուբէն Սեւակի հետ։ Սեւակի միջոցով նա ծանօթացել է Յակոբ Օշականի հետ։ Օշականի միջոցով նա ծանօթացել է Վահան Թէքէեանի հետ։ Թէքէ